

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับการพัฒนานาฏกรรม¹

Chulalongkorn University and the Development of Performing Arts

พันพิสสา ธูปเทียน²
Bhanbhassa Dhubthien

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาพัฒนาการด้านนาฏกรรมของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ก่อตั้ง จนถึง พ.ศ. 2561 โดยทำการศึกษานโยบาย กิจกรรม และหลักสูตรด้านนาฏกรรม จากการวิจัย พบว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้พยายามปรับตัวให้เข้ากับโลกในศตวรรษที่ 21 เน้นการสร้างทักษะตามแบบของเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นการบูรณาการข้ามศาสตร์และทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ผู้วิจัยแบ่งยุคทางด้านนาฏกรรมของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยออกเป็น 6 ยุค ได้แก่ ยุคบุกเบิก ยุคกิจกรรมงานละครวันปิดภาค ยุคนาฏกรรม ในระบบการเรียนการสอนและละครประจำปีของแต่ละคณะ ยุคฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมและยุคนิเวศน์วัฒนธรรมฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม และยุคนิเวศน์นวัตกรรม ผลการวิจัยแสดงว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นเสมือนต้นแบบที่สำคัญ 4 ด้านด้วยกัน ได้แก่ ต้นแบบของการเป็นจุดเชื่อมระบบการถ่ายทอดนาฏกรรมแบบดั้งเดิมสู่ระบบการศึกษาแบบสถาบัน การเป็นจุดประสานระหว่างวัฒนธรรมไทยและตะวันตก การเป็นแหล่งเผยแพร่แนวคิดทางนาฏกรรมที่หลากหลาย และการเป็นแบบอย่างของการฝึกฝนและพัฒนานาฏกรรมในประเทศไทย นอกจากนี้ ในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ได้สร้างแนวคิดการบูรณาการข้ามศาสตร์ด้านนาฏกรรมขึ้น เป็นแห่งแรกในประเทศไทยอันเป็นวิถีที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วในอดีต ด้วยรูปแบบการทำกิจกรรมร่วมกัน ของนิสิตและคณาจารย์ทุกคณะซึ่งประสบผลสำเร็จเป็นอย่างมาก จึงกล่าวได้ว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งบ่มเพาะทางนาฏกรรมของชาติโดยแท้จริง

คำสำคัญ: นาฏกรรมไทย / จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย / การฝึกฝนนาฏกรรม

¹บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับการสืบสานและพัฒนานาฏกรรม” หลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับทุนอุดหนุนการศึกษาหลักสูตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2560

²อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปการละคร คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Abstract

The objective of this research is to study the development of performing arts in Chulalongkorn University since its founding till the year of 2018. The research includes the study of strategy, activities and performing-arts curriculums.

According to the research, it is found out that Chulalongkorn University has been adjusted to serve the world of the twenty-first century in relation to Partnership for 21st Century Skills, focusing on Transdisciplinary and Entrepreneurship.

This long development process can be divided into six eras: pioneer era, end-of-semester theatre era, performing arts in curriculums and faculty annual play era, renaissance era, and innovation ecosystem era.

The research has shown that Chulalongkorn University can be considered as a prototype in four important positions as follows: the linkage of knowledge transfer from traditional to institutional education system, the correlation between Thai and Western cultures, the source of various and diverse performing arts knowledge dissemination, and the model of training and development of performing arts in Thailand

Furthermore, among the global changing circumstances of 21st century, Chulalongkorn University is the first in Thailand to create the concept of Transdisciplinary. This appeared in the past in the form of co-operative activities among faculty members and students in all faculties which were highly successful. From this, it is clearly acknowledged that Chulalongkorn University is truly an incubator of performing arts of the nation.

Keyword: Thai Performing Arts; Chulalongkorn University; Performing Arts training

บทนำ

นาฏกรรม หรือ performing arts คือ รูปแบบของกิจกรรมสร้างสรรค์ที่แสดงต่อหน้าผู้ชม³ การศึกษาทางด้านนาฏกรรมในไทยนั้น เริ่มจากการฝึกฝนนาฏศิลป์ไทย โดยเริ่มมีสถาบันที่ฝึกสอนขึ้นเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2477 (ค.ศ. 1934) เป็นโรงเรียนพ่อนรำและดนตรีชื่อว่าโรงเรียนนาฏดุริยางค-ศาสตร์ ต่อมาได้ยกฐานะเป็นวิทยาลัยนาฏศิลป์ ได้เริ่มเปิดสอนในระดับอุดมศึกษาในพ.ศ. 2518 จุดเปลี่ยนที่สำคัญในการศึกษานาฏกรรมในประเทศไทยคือการเข้ามาของนาฏกรรมละครตะวันตก ซึ่งเกิดขึ้นที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในนามภาควิชาศิลปการละครใน พ.ศ. 2514 ต่อมาในปีพ.ศ. 2531 ได้มีพัฒนาการก้าวสำคัญเกิดขึ้นกับหลักสูตรนาฏศิลป์ไทย กล่าวคือมีการเปิดหลักสูตรนาฏศิลป์ในรั้วมหาวิทยาลัยขึ้นเป็นที่แรกคือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใช้ชื่อว่าภาควิชานาฏศิลป์สังกัดคณะศิลปกรรมศาสตร์ ปัจจุบันนี้หลักสูตรนาฏกรรมในอุดมศึกษาได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว มีความนิยมและมาตรฐานสูงขึ้นตามลำดับ จนขณะนี้หลักสูตรต่อไปถึงระดับปริญญาโทและเอกในสถาบันของภาครัฐและเอกชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในฐานะที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกที่ริเริ่มหลักสูตรด้านนาฏกรรมนั้น ถือว่าเป็นจุดเปลี่ยนผ่านที่สำคัญของการเรียน การสอนจากแบบฝึกฝนเพื่อวิชาชีพเน้นการปฏิบัติมาสู่ระบบที่มุ่งเน้นให้เกิดนักคิด นักวิจัยควบคู่ไปด้วย จนเกิดองค์ความรู้ด้านนาฏกรรมที่สำคัญจำนวนมาก และเมื่อพิจารณาถึงหลักสูตรต่างๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่ามีหลักสูตรนาฏกรรมเกิดขึ้นมากมายทั้งทางตรงและทางอ้อม จากพันธกิจหลักสูตรและกิจกรรมที่ทุกภาคส่วนได้ร่วมกันผลักดัน ทำให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาที่มีพลวัตทางนาฏกรรมที่หลากหลายที่สุดในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพัฒนาการที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลาหนึ่งร้อยปีที่ผ่านมานับตั้งแต่การก่อตั้ง เพื่อหาองค์ความรู้อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนาฏกรรมไทยสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ศึกษาพัฒนาการและสถานภาพด้านนาฏกรรมของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งแต่ก่อตั้งจนถึง พ.ศ. 2561

นิยามศัพท์เฉพาะ

นาฏกรรม หมายถึง Performing Arts หรือศิลปะการแสดง ศิลปะการละครทั้งแบบอนุรักษ์และร่วมสมัย

พัฒนาการด้านการศึกษานาฏกรรม หมายถึง พัฒนาการด้านการออกแบบหลักสูตรการเรียน การสอนและกิจกรรม รวมถึงวิถีของกระบวนการถ่ายทอด ฝึกฝน เรียนรู้ ของครู-ศิษย์ และกระบวนการฝึกซ้อมเพื่อ ผลิตผลงานนาฏกรรม

³Performing Arts. (2017). สืบค้นเมื่อ 21 เมษายน 2560, จากเว็บไซต์ : <https://en.oxforddictionaries.com>

ทบทวนวรรณกรรม

1. ทฤษฎีและหลักการในการพัฒนาและวิเคราะห์หลักสูตร

1.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักสูตรในมิติต่างๆ (Theoretical Perspectives on Curriculum)

George J. Posner⁴ ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาว่าแต่ละทฤษฎีต่างมีวิธีการที่หลากหลาย แต่ละแนวคิดก็จะมีคำตอบและวิธีการที่แตกต่างกันไป ซึ่งแนวคิดหรือทฤษฎีต่างๆ สามารถจำแนกออกเป็น 5 จำพวกด้วยกันคือ

1.1.1 แบบอนุรักษนิยม (Traditional) เชื่อว่าการศึกษาคงกลับไปสู่ความรู้พื้นฐานต่างๆ ที่ประชาชนที่ดีพึงมีนั่นก็คือต้องมุ่งไปที่การส่งผ่านมรดกทางวัฒนธรรม

1.1.2 แบบเน้นประสบการณ์ (Experiential) มองว่าเด็กๆ ควรมีสติเสรีภาพในการเรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง ดังนั้นแนวคิดนี้จึงเน้นการปฏิบัติปล่อยให้ให้นักเรียนเรียนรู้อย่างอิสระ ตามความสนใจมากขึ้น

1.1.3 แบบเน้นโครงสร้างของศาสตร์ความรู้ (Structures of Disciplines) พัฒนาด้านสติปัญญาของผู้เรียนและพัฒนาทักษะเฉพาะด้านในแนวลึก

1.1.4 แบบเน้นด้านพฤติกรรม (Behavioral) เชื่อว่าต้องมีการกำหนดพฤติกรรมอันพึงประสงค์หาปัจจัยที่จะทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมเหล่านั้น

1.1.5 แบบเน้นกระบวนการคิด (Cognitive) เชื่อว่าทุกคนมีความรู้ และความคิดติดตัวมาตั้งแต่เกิด ดังนั้นผู้สอนจึงมีหน้าที่กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความสามารถเหล่านั้นออกมา

Posner สรุปว่าทฤษฎีแนวคิดเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มวิสัยทัศน์ทางการศึกษา แต่ยังช่วยให้เราเข้าใจหลักสูตรต่างๆ ตามสภาพความเป็นจริงมากขึ้นซึ่งมีความสำคัญมากก่อนที่เราจะวิเคราะห์หลักสูตรใด

1.2 การวิเคราะห์หลักสูตร

ผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์การวิเคราะห์หลักสูตรของ The Quality Assurance Agency for Higher Education (QAA)⁵ ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานให้แก่ทุกสาขาวิชาที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษา ในที่นี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเกณฑ์มาตรฐานของสาขาการเต้น การละครและการแสดง (Dance, Drama and Performance) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์หลักสูตรนาฏกรรมของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 ทักษะเฉพาะ (Specific skills)

ผู้เรียนที่จบด้านนาฏกรรมต้องมีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านนาฏกรรม และทักษะด้านการสร้างงาน ซึ่งบางหลักสูตรจะเรียนแบบมุ่งเน้นเฉพาะสาขา ในขณะที่บางหลักสูตรจะเรียนแบบพหุวิทยาการ (multidisciplinary) หรือสหวิทยาการ

⁴George J. Posner. (1992). Analyzing the Curriculum. New York : McGraw-Hill

⁵UK Quality Code for Higher Education. (2018). สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2560. จากเว็บไซต์ : <https://www.qaa.ac.uk/quality-code>

(interdisciplinary) อย่างไรก็ตาม ทัศนะที่พึงมีของผู้ที่จับด้านนาฏกรรมก็ยังคงครอบคลุมรายละเอียดต่อไปนี้ โดยให้น้ำหนักแตกต่างกันไปตามลักษณะของหลักสูตร

1.2.1.1 ทัศนะในการลงมือทำ ทัศนะในการสร้างสรรค์

และทัศนะในการแสดง

1.2.1.2 ทัศนะการคิดวิเคราะห์และวิจารณ์

1.2.1.3 ทัศนะในการประยุกต์ใช้องค์ความรู้และทำให้เกิดการมีส่วนร่วม

1.2.1.4 ทัศนะในการจัดการ

1.2.1.5 ทัศนะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

2. การฝึกฝนนาฏกรรมในระดับอุดมศึกษา

ระบบการศึกษามีการวางนโยบายที่มีความเป็นองค์รวมมากขึ้นจากการฝึกฝนนาฏกรรมแบบดั้งเดิมมาเป็นการฝึกฝนนาฏกรรมแบบผสมผสานในรัชกาลที่ 6 ซึ่งได้การศึกษาแบบสามัญแก่ผู้เรียน จากนั้นได้พัฒนาไปสู่การฝึกฝนนาฏกรรมในหลักสูตรสถานศึกษา และต่อยอดไปถึงการฝึกฝนนาฏกรรมเพื่อสร้างศิลปินและครู จนในปัจจุบันได้มีการฝึกฝนนาฏกรรมในระดับอุดมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและมีความเจริญรุดหน้าอย่างมาก โดยได้เกิดการสร้างหลักสูตร นาฏกรรมตะวันตกคือศิลปะการละครในสถาบันอุดมศึกษาเป็นครั้งแรก ได้แก่สาขาวิชาศิลปการละคร คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีพ.ศ. 2508 ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา⁶ ส่วนหลักสูตรปริญญาตรีด้านนาฏกรรมไทยนั้นเกิดขึ้นครั้งแรกที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ ในปีพ.ศ. 2519 ซึ่งต่อมาพัฒนาเป็นสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ อยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงวัฒนธรรม และหลักสูตรนาฏศิลป์ที่แรกในรั้วมหาวิทยาลัยนั้นเกิดขึ้นที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีพ.ศ. 2531 นับแต่นั้นมาได้เกิดหลักสูตรระดับอุดมศึกษาด้านนาฏกรรมขึ้นมาหลายรูปแบบดังที่ปรากฏในแผนภาพ และปัจจุบันได้พัฒนาไปจนถึงระดับปริญญาเอก และหลักสูตรนานาชาติ โดยนาฏกรรมในอุดมศึกษาของไทยช่วงหลังนี้ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

2.5.1 นาฏกรรมไทยหรือนาฏศิลป์ ในอดีตการฝึกฝนนาฏศิลป์ของไทยเป็นแบบดั้งเดิม (Traditional Perspective) แต่ในปัจจุบันมีการศึกษาแบบเน้นกระบวนการคิด (Cognitive Perspective) เพิ่มขึ้นมาด้วย เพื่อรองรับการเรียนรู้ที่มุ่งให้เกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์ การวิพากษ์และการสร้างสรรค์งานวิจัยและงานนาฏกรรมที่พัฒนาต่อยอด รวมถึงสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับนาฏศิลป์ไทย

2.5.2 นาฏกรรมตะวันตก มีรูปแบบการสอนที่อิงจากหลักสูตรของตะวันตก และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ คือมีลักษณะเน้นประสบการณ์ (Experiential Perspective) และเน้นกระบวนการคิด (Cognitive Perspective) ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติภายใต้แผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 - 2565) นอกจากนี้การศึกษาด้านนาฏกรรมไทย

⁶ปัจจุบันคือกระทรวงอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม

ยังมีแนวโน้มที่จะได้รับการสนับสนุนมากขึ้นเพราะได้มีการระบุไว้ในแผนอุดมศึกษา ซึ่งเกิดจากแนวคิดเรื่อง สตีมีศึกษา (STEAM) ที่พัฒนามาจากสเต็มศึกษา (STEM) โดยให้ความสำคัญกับการเรียนด้านศิลปะมากขึ้น เพราะค้นพบว่าการเรียนศิลปะสามารถสร้างทักษะความคิดสร้างสรรค์ ความคิดเชิงประยุกต์ ซึ่งนำไปช่วย พัฒนาบุคลากรทุกสายอาชีพให้เกิดการสร้างนวัตกรรมต่างๆ ของโลก

3. แนวทางการพัฒนาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการวัดอันดับของ QS World University Rankings (2016-2017)⁷ คือในปีที่มหาวิทยาลัย มีอายุครบ 100 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับการจัดอันดับให้เป็นสถาบัน อุดมศึกษาอันดับที่ 1 ของประเทศไทย, อันดับที่ 45 ของเอเชีย และอันดับที่ 252 ของโลก ซึ่งนับเป็นความสำเร็จที่น่าภาคภูมิใจ ของมหาวิทยาลัย และจากการศึกษาแผนยุทธศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2560 - 2563 พบว่า คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีความมุ่งมั่นที่จะใช้วาระครบ 100 ปีนี้ ทบทวนยุทธศาสตร์ที่ผ่านมาอย่างถี่ถ้วน เพื่อวางทิศทางให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพัฒนาต่อไปให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ ในแผนยุทธศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้มุ่งเน้นการบริหารการศึกษา การพัฒนางานวิจัย และวิชาการการใช้พื้นที่และการใช้ภูมิปัญญาและเทคโนโลยี เพื่อแสวงหาแนวทางในการจัดการที่ดีที่สุดสำหรับศตวรรษใหม่ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในสังคมไทยและสังคมโลก และจุดยืนนี้เป็นที่มาของการจัดทำยุทธศาสตร์ เพื่อผลักดันให้มหาวิทยาลัยไปสู่ความเป็นเลิศตามวิสัยทัศน์ “มหาวิทยาลัยแห่งชาติในระดับโลกที่สร้างสรรค์ องค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อสร้างเสริมสังคมไทยสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน”⁸จากพันธกิจเบื้องต้นนี้ สิ่งที่แผนยุทธศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2560 - 2563 ระบุว่าเป็นความท้าทายมีด้วยกัน 8 ประเด็น ดังนี้

3.1 การเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำและการติดอันดับโลก (World Class National University and Global Ranking)

3.2 การแก้ปัญหาโลกและชี้นำสังคม (Solving Global Issues and Leading Local Community)

3.3 การสร้างดุลยภาพและความยั่งยืนด้านการเงินของมหาวิทยาลัย (Financial Sustainability)

3.4 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของอุดมศึกษาและความพร้อมด้านอาเซียน (ASEAN Readiness, Stakeholders Collaboration and University Network)

3.5 การมีความพร้อมด้านเทคโนโลยีทั้งในส่วนของการวิจัยการเรียนการสอนและการบริการสังคม (Technology Readiness Level in Research, Education and Social Service)

⁷QS World University Rankings (2016-2017. (2016). สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2560.

จากเว็บไซต์: <https://www.topuniversities.com/university-rankings/world-university-rankings/2016>

⁸วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ (2560). สืบค้นเมื่อ 30 เมษายน 2561.

จากเว็บไซต์: <https://www.chula.ac.th/about/vision/vision-andstrategy/>

3.6 การมีคุณสมบัติแห่งความเป็นพลเมืองที่ดีและเก่งของไทย อาเซียน และโลก ทั้งนิสิต อาจารย์ นักวิจัยและบุคลากร (“Glocal”; Global + Local, Qualities of Students, Teachers, Researchers, and Staffs)

3.7 การเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการวิจัยและนวัตกรรม (Research and Innovation University) สำหรับเรื่องการวิจัยและนวัตกรรมนั้น มีความเกี่ยวเนื่องกับพัฒนาการด้านนาฏกรรม ในจุฬาลงกรณ์มากที่สุด ผู้วิจัยจึงขอแจกแจงประเด็นนี้เพิ่มเติม แผนยุทธศาสตร์นี้ต้องการให้จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันแห่งการวิจัยที่ผลิตผลงานวิชาการหรือค้นคว้าวิจัยที่ตอบสนองความต้องการของ ชุมชน สังคมและของโลก แต่เนื่องจากเป็นมหาวิทยาลัยองค์รวม (Comprehensive University) ขนาดใหญ่ ที่มีทั้งการเรียนการสอน และการวิจัยหลากหลายแขนง ความท้าทายคือทำอย่างไรจึงจะเกิดการบูรณาการ ศาสตร์ต่างๆ เพื่อให้เกิดการวิจัยที่กว้างขวาง โดดเด่นและมีนวัตกรรมมากขึ้น และทำให้เกิดการมีแหล่งข้อมูล ด้านนวัตกรรมในชุมชนจุฬาฯ คือ CU Innovation Hub (ศูนย์กลางนวัตกรรมแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) และ Siam Innovation District (SID) หรือโครงการเมืองนวัตกรรมแห่งสยามขึ้นเพื่อก่อให้เกิดระบบนิเวศ นวัตกรรมจุฬาฯ ตามรายละเอียด ดังนี้

3.3.1 CU Innovation Hub เป็นระบบจัดการการเรียนการสอน (Learning Management System: LMS) ซึ่งถูกพัฒนาขึ้นโดยคณาจารย์ภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีแนวคิด “สร้างสรรค์องค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อสร้างเสริมสังคมไทยสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ซึ่งสอดคล้องกับ หลักยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย

3.3.2 Siam Innovation District (SID) หรือโครงการเมืองนวัตกรรมแห่งสยาม เป็นหนึ่งใน โครงการของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ต่อยอดจากงานวิจัยของ CU Innovation Hub เป็นการ พัฒนาพื้นที่ทั้งในมหาวิทยาลัย สยามสแควร์และสามย่าน เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างความบันเทิง การพัฒนาด้านการศึกษา และสนับสนุนการเป็น Thailand 4.0 ของประเทศ โดย SID จะเป็นแหล่ง อุดมปัญญาให้ Startup หรือธุรกิจที่เกิดขึ้นใหม่ได้มีพื้นที่ต่อยอดธุรกิจด้วยการแสดงผลงานและแลกเปลี่ยน ความรู้ เพื่อนำไปสู่การสร้างความร่วมมือทางธุรกิจด้านต่างๆ อันจะเป็น ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจให้กับประเทศ ต่อไป

3.3.3 ระบบนิเวศนวัตกรรมจุฬาฯ จากโครงการต่างๆ นั้น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้มุ่งให้เกิดระบบนิเวศนวัตกรรมโดยมีลักษณะดังนี้

แผนภาพที่ 1 ระบบนิเวศนวัตกรรมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา: <https://www.chula.ac.th/research-and-innovation/cu-innovation-hub/>

3.3.3.1 การวิจัยและพัฒนา

3.3.3.2 การบ่มเพาะและเร่งรัดนวัตกรรม

3.3.3.3 การอุทิศเพื่อสังคม และการดำเนินการเชิงพาณิชย์

จากโครงการต่างๆ ทำให้ “ระบบนิเวศนวัตกรรมแห่งจุฬาฯ” สามารถสร้าง Startup ไทยก้าวขึ้นถึงระดับ Series A ที่มีมูลค่ารวมกัน 5,000 ล้านบาท และมีเป้าหมาย 10,000 ล้านบาทในปี 2019 และ 20,000 ล้านบาทในปี 2020⁹

วิธีการวิจัย

จัดประเภทข้อมูล โดยประยุกต์ใช้ตามกรอบแนวคิด ทฤษฎี และวิเคราะห์ข้อมูล (Content Analysis) ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยเรียบเรียงผลการวิจัยและนำเสนอด้วยระเบียบวิธีแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาพัฒนาการของนาฏกรรมในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สามารถแบ่งได้เป็น 6 ยุคดังต่อไปนี้

1. ยุคบุกเบิก (พ.ศ. 2459 - พ.ศ. 2481)

เป็นยุคก่อตั้งมหาวิทยาลัย การแสดงนาฏกรรมเป็นกิจกรรมประจำปีที่ทำกันบริเวณสนามหลวง นิสิตมีจำนวนเพียง 300 กว่าคน ซึ่งมีอยู่ 4 คณะคือ คณะแพทยศาสตร์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และคณาจารย์ทุกคณะต่างช่วยกันสร้าง

⁹จุฬาฯ แสดงนิทรรศการในงาน Digital Thailand Big bang 2018 (2561). สืบค้นเมื่อ 30 เมษายน 2561.

จากเว็บไซต์: <https://www.chula.ac.th/news/13133/>

การแสดงขึ้นมาด้วยความร่วมแรงร่วมใจ นับเป็นกิจกรรมที่ใช้นาฏกรรมเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะของนิสิต ไม่ว่าจะเป็นทักษะเชิงวิชาการ หรือทักษะด้านอารมณ์ โดยนิสิตมีการแบ่งงานกันตามทีสาขาของตนถนัดหรือสนใจ หรือทำในสิ่งที่ไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน ลักษณะเด่นของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในยุคนี้คือ ประการหนึ่งคือ เป็นยุคทีมีความเป็นนานาชาติสูงมากเพราะเนื่องจากเป็นช่วงเริ่มก่อตั้งมหาวิทยาลัยยังมีบุคลากรไม่เพียงพอจึงมีอาจารย์จากนานาชาติมาช่วยสอน ช่วยกำหนดหลักสูตรและก่อตั้งคณะร่วมกับอาจารย์ไทย ดังนั้นทั้งตำราการสอน หรือแม้แต่การร่างกฎระเบียบต่างๆ ก็มักจะใช้ภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ ส่วนอาจารย์ชาวไทยนั้น มีทั้งพระบรมวงศานุวงศ์ และข้าหลวงต่างๆ ทีมาช่วยกันสอน ทำให้เกิดการผสมผสานระหว่างความเป็นนานาชาติและความเป็นไทยในระบบการเรียนการสอนซึ่งได้ซึมซับสู่ระบบความคิดของนิสิตอย่างชัดเจน อันจะเห็นได้จากงานทีนิสิตเลือกมาแสดงนั้น สะท้อนให้เห็นถึงความสนใจทีหลากหลายทั้งนาฏกรรมไทยและตะวันตก ทั้งงานจากวรรณกรรมดั้งเดิมและประพันธ์ขึ้นมาใหม่มีทั้งตลกขบขัน โรแมนติก ให้ข้อคิด และสะท้อนสังคม

ทั้งนี้ จากการศึกษาพบว่านิสิตในยุคเหล่านั้ ต่างยอมรับว่ากระบวนการทีให้นิสิตและคณาจารย์ร่วมกันสร้างงานนาฏกรรมเช่นนี้สามารถฝึกฝนให้พวกเขามีคุณลักษณะทีดีและเอาไปใช้ในการทำงาน และดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี อีกทั้งเกิดความแน่นแฟ้น รักใคร่กลมเกลียวโดยไม่แบ่งหมู่คณะ ถือว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการข้ามศาสตร์ (Transdisciplinary) ทีเกิดขึ้นในยุคแรกขงจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ยุคงานละครวันปิดภาค (พ.ศ. 2482 - พ.ศ. 2499)

นับว่าเป็นยุคทีนาฏกรรมมีความเฟื่องฟูในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นอย่างมาก เป็นยุคทีเริ่มมีคณะต่างๆ เพิ่มขึ้น ละครประจำปีได้ย้ายเข้าไปแสดงยังหอประชุมใหญ่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทีเพิ่งสร้างเสร็จ นอกจากนี้ยังเริ่มมีชุมนุมละครทั้งของสมาคมนิสิตจุฬาฯ และของคณะต่างๆ ทำให้ละครประจำปีมีละครจากแต่ละคณะและของสโมสรนิสิตจุฬาฯ มาแสดง และเมื่อจำนวนประชาคมในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทีใหญ่ขึ้น คณะต่างๆ จึงได้เริ่มทำการแสดงของตนเอง เพื่อนำมาชมร่วมกันในวันปิดภาค และวันรับน้อง เมื่อนิสิตได้สร้างสรรคงานนาฏกรรมในนามคณะของตนก็สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความสนใจของนิสิตคณะต่างๆ ทีนำมาประยุกต์ให้เข้ากับนาฏกรรมได้เป็นอย่างดี เช่นคณะวิศวกรรมศาสตร์สร้างการแสดงทีให้ข้อคิดเกี่ยววิทยาการสมัยใหม่และนวัตกรรม คณะอักษรศาสตร์สร้างสรรคละครทีมาจากงานวรรณกรรมอันทรงคุณค่า คณะรัฐศาสตร์สร้างการแสดงเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน และปราบปรามโจรผู้ร้ายของข้าราชการปกครอง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์สร้างละครทีเน้นความคิดสร้างสรรค์ทั้งการออกแบบการนำเสนอ และบทนอกจากนี้ยังมีนาฏกรรมทีต้องใช้การศึกษาและฝึกฝนอย่างหนัก เช่น คณะวิทยาศาสตร์สร้างการแสดงโขนทีมีเนื้อหาสะท้อนสังคม หรือคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีสร้างนาฏกรรมทีเป็นการเต้นและระบำท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งสะท้อนถึงความรอบรู้และความเพียรพยายาม ในการฝึกฝนงานศิลปะโดยไม่ได้มองว่าเป็นเรื่องไกลตัวทำให้เกิดพัฒนาการทีรอบด้านในตัวนิสิต

3. ยุคนาฏกรรมงานรับน้องและละครอิงประวัติศาสตร์ (พ.ศ. 2500 - พ.ศ. 2513)

ยุคนี้ได้ยกเลิกงานวันปิดภาคเพราะเปลี่ยนระบบภาคการศึกษา เมื่อเปลี่ยนเป็นละครวันปิดภาคทีแสดงในวันกรีธาประจำปี ก็ไม่สะดวกในการทำการแสดงเท่าแต่ก่อน ประกอบกับเหตุการณ์ทาง

การเมืองทำให้กิจกรรมด้านนาฏกรรมของแต่ละคณะชบเขาไป อย่างไรก็ตามก็ยังคงมีละครวันรับน้องดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่อง และแต่ละคณะมักมีจำนวนการแสดงที่มากขึ้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่เกิดขึ้นในยุคนี้คือเป็นช่วงที่เริ่มมีการเรียนการสอนด้านละครในชั้นเรียนเกิดขึ้นที่คณะอักษรศาสตร์ โดยการตั้งหน่วยวิชาศิลปการละคร ในแผนกวิชาภาษาอังกฤษ โดยอาจารย์สไตส์ พันธุมโกมล นับเป็นหลักสูตรนาฏกรรมละครตะวันตกหลักสูตรแรกในประเทศไทย และเนื่องจากเป็นช่วงที่มีปริมาณนิสิตมากขึ้น จึงเกิดความเป็นกลุ่มก้อนในคณะมากขึ้นการแสดงนาฏกรรมจึงใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความแน่นแฟ้นสามัคคีในคณะมากกว่าเดิม แต่ก็ยังมีการสร้างนาฏกรรมที่นำนิสิตจากคณะต่างๆ มารวมตัวกันในนามของสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (สจม.) ซึ่งมีทั้งศิษย์เก่าและนิสิตปัจจุบัน นั่นคือละครอิงประวัติศาสตร์ที่จัดอย่างยิ่งใหญ่ และเชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาร่วมกันสร้างสรรค์งาน ซึ่งถือเป็นงานนาฏกรรมครั้งประวัติศาสตร์ที่สร้างความภาคภูมิใจให้แก่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจวบกระทั่งปัจจุบัน นอกจากนี้นาฏกรรมของนิสิตยังได้มีโอกาสขยายขอบเขตออกไปสู่สายตาสาธารณชนมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการร่วมแสดงในงานวันปิยมหาราช ณ สวนอัมพร หรือการแสดงนาฏกรรมผ่านทางโทรทัศน์ที่เป็นสื่อใหม่ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย และกิจกรรมทางนาฏกรรมของนิสิตเหล่านี้เองที่กลายเป็นต้นกำเนิดของบุคลากรสำคัญทางนาฏกรรมทั้งด้านวิชาการและอุตสาหกรรมบันเทิงในเวลาต่อมา

4. ยุคนาฏกรรมในระบบการเรียนการสอน และละครประจำปีของคณะ (พ.ศ. 2514 - พ.ศ. 2527)

ยุคนี้กิจกรรมด้านนาฏกรรมของมหาวิทยาลัยลดน้อยลงไปมาก เนื่องจากวิกฤติการณ์ทางการเมืองและคณะต่างๆ ส่วนใหญ่ได้ยุติการทำละครรับน้องลง แต่ได้จัดกิจกรรมบันเทิงอื่นๆ ขึ้น แทนตามความนิยมของยุคนั้น เช่นการแสดงดนตรี หรือการชมภาพยนตร์การกุศล แต่ในด้านการเรียนการสอนนาฏกรรมในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้นถือว่ามีการพัฒนาการขึ้นเป็นอย่างมากและถือว่าเป็นผู้นำด้านนาฏกรรมในระดับอุดมศึกษาของไทย โดยมีการจัดตั้งภาควิชาศิลปการละครขึ้นในปีพ.ศ. 2514 และผลิตนาฏกรรมที่มีคุณค่าทางศิลปะการละครอย่างต่อเนื่องอันเป็นจุดเริ่มต้นของการละครสมัยใหม่ (Modern Drama) ในประเทศไทย และทำให้ภาควิชาศิลปการละคร เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย งานนาฏกรรมที่ภาควิชาศิลปการละครนำมาแสดงนั้น มักจะเป็นบทละครที่มีชื่อเสียงจากโลกตะวันตก สร้างความแปลกใหม่ทั้งเนื้อหาและวิธีการนำเสนอละครสมัยใหม่นั้นให้ความสำคัญกับกระบวนการกำกับการแสดง การแสดงและการออกแบบ มุ่งเน้นในการสร้างเอกภาพ อันจะนำไปสู่แก่นของเรื่องมีการฝึกซ้อมอย่างจริงจังเพื่อสร้างสุนทรียะที่ที่ดีที่สุดให้แก่ผู้ชม ซึ่งเมื่อแนวคิดนี้แพร่หลายออกไปประกอบกับเมื่ออาจารย์สไตส์ พันธุมโกมล ได้ถูกเชิญให้ไปวางหลักสูตร และสอนการแสดงให้แก่โรงเรียนการแสดงของสาม (พ.ศ. 2523) ก็ทำให้เกิดมิติใหม่ในการฝึกฝนและสร้างสรรค์นาฏกรรมในอุตสาหกรรมบันเทิงของไทยเป็นอย่างมาก

นอกจากหลักสูตรด้านนาฏกรรมที่เกิดขึ้นใหม่แล้ว ยังได้เกิดกิจกรรมนาฏกรรมในมหาวิทยาลัยขึ้นอีกครั้งใน 2 คณะที่เน้นการฝึกความคิดสร้างสรรค์ คือคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และนิเทศศาสตร์ ซึ่งได้ใช้การแสดงนาฏกรรมเป็นกิจกรรมนอกเวลาให้นิสิตได้มีโอกาสทำงานสร้างสรรค์ร่วมกัน และด้วยวิธีการเล่าเรื่องที่สนุกสนานแปลกใหม่ เน้นให้สร้างความบันเทิงแก่ผู้ชมและสะท้อนมุมมองของคนรุ่นใหม่ในสังคม

ทำให้ “ละครสถาปัตยกรรม” และ “ละครนิเทศ” ได้รับความนิยมนอกจากสาธารณชนเป็นอย่างมากจนกลายเป็นต้นแบบของ “ละครสถาปัตยกรรม” และ “ละครนิเทศ” ของมหาวิทยาลัยอื่นๆ ทั่วประเทศไทยจนกระทั่งปัจจุบันรวมทั้งกลายเป็นที่สร้างบุคลากรสำคัญๆ ให้แก่วงการบันเทิงของไทยในเวลาต่อมา

5. ยุคฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม (พ.ศ. 2528 – พ.ศ. 2553)

ขณะนั้นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต้องการพัฒนาไปสู่มหาวิทยาลัยวิจัยดังเช่นมหาวิทยาลัยชั้นนำของนานาชาติ มีการสร้างและการจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบโดยให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี ประกอบกับฝ่ายวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดทำ “โครงการวิจัยชุดรัตนโกสินทร์ 200 ปี” ในพ.ศ. 2525¹⁰ และในวาระสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี รัฐบาลได้กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) เกี่ยวกับเรื่องศิลปวัฒนธรรม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงวิสัยทัศน์ขึ้นอย่างกว้างขวางในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นั่นคือการกลับมาให้ความสำคัญด้านศิลปวัฒนธรรมอีกครั้ง มีการก่อตั้งหน่วยงานคณะ และจัดโครงการด้านศิลปวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้นรวมถึงด้านนาฏกรรมที่เป็นประโยชน์ในเชิงวิจัยและวิชาการด้วยเช่นกัน ในปีพ.ศ. 2528 มหาวิทยาลัยได้ก่อตั้งสำนักบริหารงานศิลปวัฒนธรรมขึ้น มุ่งเน้นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม โดยมีกิจกรรมด้านนาฏกรรมที่โดดเด่นคือ “การแสดงปีพาทย์ตึกดำบรรพ์” ที่ทำให้มีการฟื้นฟู ละครตึกดำบรรพ์มาประกอบการบรรเลงปีพาทย์ นอกจากนี้ยังได้เกิดภาควิชานาฏศิลป์ขึ้นที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ในพ.ศ. 2531 ซึ่งถือเป็นหลักสูตรนาฏศิลป์ในระดับอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ อุดมศึกษาแห่งแรกของประเทศไทย มีวิสัยทัศน์ที่ต้องการสร้างความเป็นเลิศทั้งด้านวิชาการ และศิลปกรรมเป็นเสาหลักและเป็นแหล่งอ้างอิงของชาติที่สามารถเชื่อมโยงกับนานาชาติได้อย่างทัดเทียมกัน ในปีพ.ศ. 2535 มหาวิทยาลัยมีกิจกรรมสำคัญด้านนาฏกรรมอีกครั้งคือ การจัดปาฐกถาชุด “สิรินธร” ครั้งที่ 11 โดยได้เชิญอาจารย์เฉลย ศุขะวณิช มาแสดงปาฐกถาเรื่อง “นาฏศิลป์ไทย” ซึ่งเป็นหลักฐานเชิงวิชาการเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทยที่มีคุณค่ามาก ตั้งแต่พ.ศ. 2540 ประเทศไทยประสบวิกฤติปัญหาด้านเศรษฐกิจจากการพยายามพัฒนาประเทศให้ทันกับระบบโลกาภิวัตน์ (Globalization) กิจกรรมในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในช่วงนั้นจึงมุ่งไปที่ “การร่วมกันสร้างสรรค์ผลงานวิชาการเพื่อช่วยแก้ปัญหาของสังคมที่เกิดจากพิษภัยด้านลบของโลกาภิวัตน์พร้อมกันนั้นก็นำเอาด้านดีของโลกาภิวัตน์ผสมผสานกับสิ่งที่มีอยู่ในวิถีชีวิตทางวัฒนธรรมมาช่วยอนุรักษ์และส่งเสริมสังคมไทยให้ดียิ่งขึ้น”¹¹ นอกจากนี้ยังมีการพยายามนำเอาหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น และในช่วงเวลานั้น คณะนิเทศศาสตร์ก็ได้ก่อตั้งสาขาสื่อสารการแสดงขึ้นในพ.ศ. 2541 เพื่อนำนาฏกรรมมาประยุกต์ใช้ในการสื่อสารความรู้อันเป็นประโยชน์ต่างๆ ต่อสังคม เช่นการทำการแสดงเพื่อสื่อสารความรู้เรื่องยุงลาย หรือละครเพื่อสื่อสารปัญหาการค้ำมนุษย์ในประเทศไทย¹²

¹⁰จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, *ความคิด 8 ทศวรรษ สถาปัตยกรรมจุฬาฯ* (กรุงเทพฯ: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, 2556) : หน้า 23. อ้างถึงใน หนังสือชุดจุฬาฯ 100 ปี เล่มที่ 3: 24)

¹¹สุภาพรณ ณ บางช้าง, หนังสือชุด จุฬาฯ 100 ปี : ศิลป์ในศาสตร์บนเส้นทางแห่งการเสาะแสวงหาวิชา เล่มที่ 6 ยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560)

¹²สุรพล วิรุฬห์รักษ์, สัมภาษณ์ 7 สิงหาคม 2560.

6. ยุคนิเวศนวัตกรรม (พ.ศ.2554-)

ยุคนี้มหาวิทยาลัยได้วางแผนเพื่อเข้าสู่โลกในศตวรรษที่ 21 และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกำลังข้ามผ่านปีที่ 100 ซึ่งต้องปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและซับซ้อน ทำให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกำหนดยุทธศาสตร์ที่ต้องการผสมผสานศาสตร์ต่างๆ เข้าด้วยกันและสร้างสรรค์นวัตกรรม อันจะนำไปสู่การเป็นผู้ประกอบการแบบครบวงจร หรือที่เรียกว่า “นิเวศนวัตกรรม” และด้วยแนวคิดนี้เองที่ทำให้นาฏกรรมกลับมามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาศาสตร์ต่างๆ อย่างหลากหลายมิติในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไม่ว่าจะเป็นการช่วยสร้างทักษะทางด้านอารมณ์ (Soft Skills) ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของคนในศตวรรษที่ 21 ในทุกสาขาอาชีพ การพัฒนาบุคลิกภาพ การสร้างทักษะในการสื่อสาร การเล่าเรื่อง และการนำเสนอ เป็นต้น ดังจะเห็นโครงการ และกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นมากมาย ทั้งจากสำนักงานบริหาร ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย ชมรมฝ่ายศิลปวัฒนธรรมของอบจ. หรือจากคณะต่างๆ ในอีกด้านหนึ่ง หลักสูตรด้านนาฏกรรมก็ได้นำเอาองค์ความรู้ของศาสตร์ต่างๆ มาพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้เกิดทักษะที่กว้างขึ้น ไม่ว่าจะเป็นศาสตร์ด้านเทคโนโลยีการบริหารจัดการ หรือการตลาด ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการข้ามศาสตร์ที่เส้นแบ่งระหว่างคณะต่างๆ ลดน้อยลง มีความจำเป็นต้องอาศัยองค์ความรู้ของศาสตร์ต่างๆ มากขึ้น ถือว่าเป็นกระบวนทัศน์รูปแบบใหม่ที่ทุกฝ่ายต้องเรียนรู้และปรับตัวและวางแนวทางให้ชัดเจน

แผนภาพที่ 2 พัฒนาการด้านนาฏกรรมของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

	ยุคงานละคร วันนิทัศน์ -พ.ศ. 2482 มีหอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย -แสดงในหอประชุมจุฬาลงกรณ์ -แสดงในงานละครวันนิทัศน์ -มีการแสดงของชมรมละครของคณะต่างๆ	ยุคนาฏกรรม ในระบบการ เว็บบทบาทสมมติ และละคร ประจำปีของคณะละคร -พ.ศ.2514 คณะศึกษาศาสตร์ศิลปกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ -พ.ศ.2517 สำนัก "ละครนิทัศน์" -พ.ศ. 2517 สำนัก "ละครเวที"	ยุคนิเวศนวัตกรรมจุฬาฯ -พ.ศ.2554 คณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชีสร้างโรงละคร การจัดการละคร -พ.ศ.2558 ละครเวทีของคณะนาฏศิลป์และการแสดง บัณฑิต เว็บบทบาทสมมติ "Entrepreneurship Challenge" -พ.ศ.2558 เกิดโครงการนาฏศิลป์บำบัด โดย อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา -พ.ศ. 2559 คณะวิทยาศาสตร์เริ่มจัดแสดงละครศาสตร์จำลอง -พ.ศ. 2560 คณะนาฏกรรมศาสตร์ จัดตั้งโครงการ "EKROM" -พ.ศ. 2560 คณะนาฏกรรมศาสตร์ร่วมกับคณะศิลปกรรมศาสตร์ จัดตั้งโครงการ "ผู้เฒ่าผู้สาว"		
2459-2481 ยุคบุกเบิก -การแสดงบนเวทีรวมเป็นกิจกรรมประจำปีที่มีชมรมหรือชมรม -มีศิลปินร่วมทำงานละคร 1 เรื่อง	2482-2499 ยุคนาฏกรรมงานวันนิทัศน์ และละครอิงประวัติศาสตร์ -การแสดงงานวันนิทัศน์และมโหรีในวันละวันเป็นปกติ ซึ่งแสดงในวันกีฬาระดับชาติ -มีนาฏกรรมในวันนิทัศน์ที่หอประชุมจุฬาลงกรณ์และที่อื่นๆ -พ.ศ.2501 อบรมพลศึกษาที่สวนรัชชูปถัมภ์ -พ.ศ.2507 ตั้งหน่วยศิลปการละครขึ้น ที่คณะศึกษาศาสตร์ โดย รศ.ส.ส.ส. สันตกุลโกนกุล -พ.ศ.2511 การแสดงละครเรื่อง นางเงือก	2500-2513 ยุคนักฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม -พ.ศ.2528 ก่อตั้งสถาบันบริหารงานศิลปวัฒนธรรม -พ.ศ.2530 ก่อตั้งการแสดงละครเวทีที่สวนรัชชูปถัมภ์ -พ.ศ.2531 ก่อตั้งนาฏกรรมศาสตร์ -คณะศิลปกรรมศาสตร์	2514-2527 ยุคนักฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม -พ.ศ.2528 ก่อตั้งสถาบันบริหารงานศิลปวัฒนธรรม -พ.ศ.2530 ก่อตั้งการแสดงละครเวทีที่สวนรัชชูปถัมภ์ -พ.ศ.2531 ก่อตั้งนาฏกรรมศาสตร์ -คณะศิลปกรรมศาสตร์	2528-2553 ยุคนักฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม -พ.ศ.2528 ก่อตั้งสถาบันบริหารงานศิลปวัฒนธรรม -พ.ศ.2530 ก่อตั้งการแสดงละครเวทีที่สวนรัชชูปถัมภ์ -พ.ศ.2531 ก่อตั้งนาฏกรรมศาสตร์ -คณะศิลปกรรมศาสตร์	2554- ยุคนิเวศนวัตกรรม -พ.ศ.2554 คณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชีสร้างโรงละคร การจัดการละคร -พ.ศ.2558 ละครเวทีของคณะนาฏศิลป์และการแสดง บัณฑิต เว็บบทบาทสมมติ "Entrepreneurship Challenge" -พ.ศ.2558 เกิดโครงการนาฏศิลป์บำบัด โดย อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา -พ.ศ. 2559 คณะวิทยาศาสตร์เริ่มจัดแสดงละครศาสตร์จำลอง -พ.ศ. 2560 คณะนาฏกรรมศาสตร์ จัดตั้งโครงการ "EKROM" -พ.ศ. 2560 คณะนาฏกรรมศาสตร์ร่วมกับคณะศิลปกรรมศาสตร์ จัดตั้งโครงการ "ผู้เฒ่าผู้สาว"

อภิปรายผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์หลักสูตรนาฏกรรมของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หากวิเคราะห์หลักสูตรตามแบบของ QQA (The Quality Assurance Agency for Higher Education) ซึ่งเป็นเกณฑ์คุณภาพระดับการศึกษาขั้นสูงที่หลักสูตรต่างๆ ทั่วโลกใช้เป็นแนวทางในการประเมิน ผู้วิจัยพบว่าด้วยเนื้อหาหลักสูตรและผลงานนาฏกรรมล้วนแต่เอื้อให้นิสิตทั้งสามหลักสูตรมีทักษะ อันพึงประสงค์ตามที่ระบุไว้สำหรับหลักสูตรด้านการเต้น การละครและนาฏกรรม โดยสามารถแจกแจงได้ ดังนี้

1.1 ทักษะในการทำการสร้างสรรค์ และการแสดง จะเห็นว่าทั้งสามหลักสูตรต่างเอื้อให้นิสิตฝึกปฏิบัติ คิดสร้างสรรค์งานนาฏกรรมของตนเองทุกคน รวมถึงเปิดโอกาสให้ได้แสดงอย่างสม่ำเสมอ เช่น ภาควิชาศิลปการละครมีรายวิชาการแสดง กำกับการแสดง การพูดการฝึกเสียง การเขียนบทละคร การกำกับเวที การออกแบบแสง ฉาก และเครื่องแต่งกาย ปฏิบัติงานละคร ฝึกงานละคร ศิลปะนิพนธ์สาขาต่างๆ และละครประจำปีของภาควิชา เป็นต้น ภาควิชานาฏศิลป์มีรายวิชานาฏยประดิษฐ์ การฝึกวิชาชีพนาฏยศิลป์ ทักษะนาฏยศิลป์ไทย เทคนิคบัลเล่ต์ ชักร้องละคร นาฏยศิลป์ร่วมสมัย การออกแบบการสร้างงานด้าน นาฏยศิลป์ การจัดการแสดงนาฏยศิลป์ การกำกับการแสดงละครรำ และการแสดงต่างๆ ของภาควิชาฯ เป็นต้น ส่วนสาขาสื่อสารการแสดงนั้น มีรายวิชาสื่อสารการแสดงเบื้องต้น การแสดง การเขียนบททางสื่อการแสดง การฝึกงานอาชีพทางสื่อการแสดง การศึกษาเฉพาะเรื่อง และกิจกรรมละครของนิสิต เป็นต้น

1.2 ทักษะในการคิดวิเคราะห์ เป็นลักษณะเด่นของหลักสูตรนาฏกรรมในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยซึ่งเน้นเรื่องการวิจัยควบคู่ไปกับการสร้างนวัตกรรม และงานสร้างสรรค์ต่าง ๆ ดังนั้น จึงจะเห็นรายวิชาเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์อยู่ในหลักสูตรต่างๆ ของมหาวิทยาลัยมากพอสมควร ภาควิชาศิลปการละครนั้นมีรายวิชาดังกล่าว เช่น การวิเคราะห์บทละคร ประวัติการละคร วรรณกรรม การละครสากล การอ่านและตีความหมาย การวิจารณ์ละครเวที ภาพยนตร์ และโทรทัศน์ เป็นต้น ภาควิชานาฏศิลป์ มีรายวิชาสุนทรียศาสตร์ทางศิลปกรรม ทฤษฎีนาฏยศิลป์ การวิจัยนาฏยศิลป์ เป็นต้น และสาขาวิชาสื่อสารการแสดง มีรายวิชาการอ่านวิจารณ์สาร การวิจัยเบื้องต้นทาง วาทยุทธศาสตร์และสื่อสารการแสดง การโต้แย้งแสดงเหตุผล และสัมมนาสื่อสารการแสดง เป็นต้น

1.3 ทักษะในการประยุกต์ สำหรับทักษะในด้านนี้นั้น ได้แฝงอยู่ในรายวิชาต่างๆ ของทั้งสามหลักสูตรเช่น ภาควิชาศิลปการละคร ใช้ทักษะในการประยุกต์อยู่ในรายวิชาปฏิบัติงานละคร การฝึกงาน ละคร ศิลปะนิพนธ์ตามสาขาต่างๆ และการสร้างสรรค์งานละครของภาควิชาฯและนิสิต เป็นต้น ภาควิชานาฏศิลป์จะเห็นอยู่ในรายวิชา การฝึกวิชาชีพนาฏยศิลป์ งานโครงการนาฏยศิลป์ การออกแบบการสร้างงาน ด้านนาฏยศิลป์ การจัดการแสดงนาฏยศิลป์ และการสร้างสรรค์งาน นาฏกรรมของนิสิต เป็นต้น สาขาวิชาวิทยุ มีรายวิชาการฝึกงานอาชีพทางสื่อการแสดง การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการในแนว วาทยุทธศาสตร์ และการศึกษาเฉพาะรายบุคคลและการสร้างสรรค์นาฏกรรมของ เป็นต้น

1.4 ทักษะการจัดการ สำหรับทักษะด้านนี้ ถือเป็นสิ่งสำคัญต่อการประกอบอาชีพ ในศตวรรษที่ 21 และมีความพยายามฝึกทักษะการจัดการให้กับศิลปินสาขาต่างๆ ซึ่งมักจะถูกละเลยใน อดีตภาควิชาศิลปะการละครมีรายวิชาเกี่ยวกับทักษะด้านนี้ เช่น การกำกับการแสดง การจัดแสดง และ จัดการละครเวที การกำกับเวที ปฏิบัติงานละคร การศึกษาอิสระด้านการกำกับเวที ศิลปินพร้อ ด้านการบริหารจัดการละคร เป็นต้น ภาควิชานาฏศิลป์มีรายวิชาด้านการจัดการ เช่น งานโครงการนาฏย ศิลป์ การกำกับการแสดงละครรำและการจัดการแสดงนาฏยศิลป์ เป็นต้น ส่วนสาขาสื่อสาร การแสดงนั้นมี รายวิชาการบริหารฝึกอบรม การบริหาร กิจกรรมการฝึกอบรม การสื่อสารองค์กร เป็นต้น

1.5 ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น สำหรับทักษะด้านนี้ ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญของหลักสูตร นาฏกรรม เพราะลักษณะของงานนาฏกรรมนั้น เป็นการทำงานร่วมกับผู้อื่นเสมอ ผู้เรียนจึงได้ฝึกฝน ทักษะ ด้านนี้ตลอดทั้งหลักสูตร ไม่ว่าจะเป็นการระดมความคิด การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การเจรจาสื่อสาร การหาทางออกร่วมกันบนความขัดแย้ง เป็นต้น ซึ่งจะเห็นว่าทั้งสามหลักสูตรต่างมีกิจกรรมและรูปแบบ การเรียนที่เปิดโอกาสให้ฝึกฝนอย่างเต็มที่

2. ลักษณะงานนาฏกรรมของหลักสูตรอื่นๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากข้อมูลที่ได้ศึกษาไปเบื้องต้นพบว่างานนาฏกรรมถูกนำไปประยุกต์ใช้ในวงกว้างมากขึ้นทั่วโลก และคณะต่างๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ได้ตื่นตัวและเกิดโครงการต่างๆ ซึ่งล้วนเป็นการสร้างนวัตกรรม ต้นแบบของประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นโครงการ Management Theatre โครงการผู้ป่วยจำลอง หรือโครงการ นาฏศิลป์บำบัด ซึ่งเป็นลักษณะการทำงานแบบบูรณาการข้ามสาขา หรือการฝึกทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ทั้งหมดนี้ถือเป็นพัฒนาการที่สำคัญของวงการศึกษาศึกษาในประเทศไทยและคุณประโยชน์ที่เกิดขึ้นล้วน สามารถนำไปพัฒนาวิทยาการภายนอกมหาวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี

3. ลักษณะกิจกรรมด้านนาฏกรรมของนิสิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมด้านนาฏกรรมในที่นี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาหน่วยงานที่ไม่ได้เปิดหลักสูตรนาฏกรรม โดยตรง แต่ใช้นาฏกรรมเป็นกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อจุดประสงค์ต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยได้จำแนกและวิเคราะห์ ลักษณะเด่นได้ ดังต่อไปนี้

3.1 “ละครถอด” ของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

จากการศึกษาข้อมูลของ “ละครถอด” ตั้งแต่ยุคแรกจนถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยพบว่าจุดประสงค์ ในการสร้างงานนาฏกรรมนั้นเพื่อเป็นกิจกรรมนอกเวลาที่สร้างความสามัคคี ทำให้นิสิตภายในคณะได้ใช้เวลา ร่วมกันอย่างสนุกสนาน และสามารถนำความรู้ด้านการออกแบบมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ รวมถึงการ ฝึกทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญสำหรับอาชีพด้านสถาปัตยกรรม ดังนั้นงานของคณะฯ จึงไม่ได้เน้นไปที่การพัฒนาทักษะด้านนาฏกรรม ส่วนลักษณะเด่นของละครถอดนั้น อยู่ที่ความคิดสร้างสรรค์ การเล่าเรื่องที่สนุกสนาน และการจัดองค์ประกอบที่สวยงาม อย่างไรก็ตามการแสดงและการนำเสนอ นั้นเน้นไปที่ความบันเทิงมากกว่าความสมจริงทางการแสดง ด้วยวัตถุประสงค์ที่กล่าวไปข้างต้น ซึ่งผู้ชมก็ มุ่งมาชมเพื่อความบันเทิงและด้วยลักษณะเด่นเหล่านี้ ประกอบกับบุคลิกที่มีสนุกสนาน มีไหวพริบและ

มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว จึงทำให้ละครภาคนี้ได้รับความนิยมอย่างสูงจากผู้ชมทั่วไป ไม่ใช่ละครที่แสดงกันอยู่ในขณะอีกต่อไป และทำให้นักแสดงในแต่ละรุ่นผันตนเองไปประกอบอาชีพในอุตสาหกรรมบันเทิงเป็นจำนวนมาก ไม่น้อยกลายเป็นบุคลากรที่สำคัญของวงการบันเทิงมาจนถึงทุกวันนี้

ปัจจุบันละครภาคนี้ได้เกิดขึ้นที่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ในมหาวิทยาลัยต่างๆ อีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งถือเป็นปรากฏการณ์สำคัญด้านนาฏกรรมที่จุดกำเนิดจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2 ละครนิเทศ จุฬาฯ ของคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“ละครนิเทศ” นั้นเป็นกิจกรรมนอกหลักสูตรของนิสิตทุกภาควิชาในคณะนิเทศศาสตร์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกับละครคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์คือนำนาฏกรรมมาเป็นกิจกรรมที่ให้นิสิตในคณะได้มีโอกาสมาทำงานร่วมกัน เพื่อความสามัคคีและความสนุกสนาน และเนื่องจากคณะนิเทศศาสตร์มีสาขาสื่อสารการแสดงที่เข้าใจกระบวนการสร้างงานนาฏกรรมเป็นอย่างดี รวมถึงสาขาอื่น ๆ ที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวข้องกับศิลปะการเล่าเรื่องในสื่อต่างๆ อยู่แล้ว กระบวนการสร้างสรรค์จึงมีลักษณะใกล้เคียงกับของหลักสูตรนาฏกรรม และเป็นเหมือนการประยุกต์ใช้สิ่งที่เรียน ในสาขาของตนมาทำงานนาฏกรรมร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ การผลิตสื่อ ที่ใช้ในการเผยแพร่ การสร้างบท การกำกับ การแสดง และการออกแบบ ลักษณะเด่นของละคร นิเทศคือกระบวนการนำเสนอที่ครบทุกด้านตั้งแต่การประชาสัมพันธ์ จนถึงการแสดง และความร่วมมือ ด้วยเนื้อหาที่สะท้อนค่านิยม มุมมองของสังคมในยุคหนึ่งๆ ได้อย่างสนุกสนาน แต่เนื่องจากให้ความสำคัญกับความบันเทิงเป็นหลักการนำเสนอจึงไม่เน้นความสมจริงทางการแสดงมากนัก ซึ่ง “ละครนิเทศ จุฬาฯ” ก็ได้รับความนิยมอย่างสูงและเป็นต้นแบบของละครนิเทศที่เกิดขึ้นในสถาบันต่างๆ ในเวลาต่อมา

4. กิจกรรมนาฏกรรมของนิสิตส่วนอื่นๆ

ผู้วิจัยพบว่านิสิตคณะอื่นๆ ต่างเริ่มให้ความสนใจกับงานนาฏกรรมมากขึ้น ซึ่งเป็นลักษณะที่คล้ายคลึงกับในยุคก่อตั้งมหาวิทยาลัย แต่หลายกิจกรรมไม่ได้ทำเพื่อความสนุกสนาน หรือเชื่อมความสามัคคีเพียงอย่างเดียวแต่มีจุดประสงค์อย่างอื่นร่วมด้วย เช่นเป็นกิจกรรมที่นำนาฏกรรมมาผสมผสานกับศาสตร์ที่เรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์ เช่น “ละครบีบีเอ” ของนิสิตคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี หรือ “EKRON” ละครของนิสิตคณะเศรษฐศาสตร์ และละครศาลจำลอง” ของคณะนิติศาสตร์ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่ทำเพื่อทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในวาระที่สำคัญ เช่นกิจกรรมด้านนาฏกรรมของฝ่ายศิลปวัฒนธรรมในงาน “สยามานุสสติ” เป็นต้น ทั้งหมดนี้เป็นตัวอย่างที่ทำให้เห็นว่านิสิตมีแนวคิดในการทำงานแบบบูรณาการข้ามศาสตร์ ซึ่งถือเป็นสัญญาณที่ดีสำหรับการพัฒนาตนเองไปสู่โลกของศตวรรษที่ 21 ที่มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก

5. กิจกรรมด้านนาฏกรรมที่สำคัญของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

กิจกรรมด้านนาฏกรรมในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีอยู่เป็นจำนวนมาก และผู้วิจัยได้คัดสรรกิจกรรมที่เป็นเสมือนหมุดหลักสำคัญด้านนาฏกรรมตลอดระยะเวลา 100 ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่กิจกรรมละครประจำปีและละครวันปิดภาคที่มีขึ้นตั้งแต่ยุคก่อตั้งมหาวิทยาลัย ในปีพ.ศ. 2459 ถือเป็น

จุดกำเนิดของงานนาฏกรรมในสถาบันอุดมศึกษา และเป็นการทำงานแบบบูรณาการข้ามศาสตร์ของนิสิตและคณาจารย์ทุกคณะที่ปัจจุบันมีการพยายามนำวิธีการเรียนรู้ลักษณะนี้มาใช้กันอย่างแพร่หลาย หลังจากนั้นประมาณปีพ.ศ. 2504 ก็เป็นช่วงที่เริ่มมีละครวันปิยมหาราช และละครอิงประวัติศาสตร์ในเวลาต่อมา ซึ่งสร้างสรรค์โดยนิสิตศิษย์เก่า คณาจารย์ และศิลปินผู้เชี่ยวชาญหลายสาขา เป็นการสร้างงานนาฏกรรมที่สำคัญออกสู่สาธารณชน ทำให้เห็นถึงศักยภาพของนิสิตคณะต่างๆ และเป็นปรากฏการณ์ครั้งสำคัญในประวัติศาสตร์การละครไทย เหตุการณ์ครั้งสำคัญต่อมาคือการก่อตั้งสำนักบริหารศิลปวัฒนธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยขึ้น ในพ.ศ. 2528 อันเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านศิลปวัฒนธรรมโดยตรง สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางของมหาวิทยาลัยที่ให้ความสำคัญเรื่องสุนทรียะที่ช่วยยกระดับจิตใจของนิสิตควบคู่ไปกับการพัฒนาสติปัญญาในหลักสูตร และในปีพ.ศ. 2530 สำนักบริหารศิลปวัฒนธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ได้ริเริ่มให้มีการแสดงปีพาทย์ตึกดำบรรพ์กลับมาแสดงเป็นครั้งแรกในรอบ 50 ปีนับตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครอง และได้จัดแสดงเป็นประจำทุกปีจนกระทั่งปัจจุบัน นับว่าเป็นการสืบสานทั้งดุริยางคศาสตร์และนาฏกรรมของชาติที่สำคัญยิ่ง ต่อมามหาวิทยาลัยได้ก่อตั้งเงินทุนสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีขึ้นและจัดงานปาฐกถาชุด “สิรินธร” ขึ้น โดยได้เชิญอาจารย์เฉลย ศุขะวงษ์ นาฏยศิลป์ผู้มีคุณูปการต่อนาฏศิลป์ไทยมาแสดงปาฐกถาครั้งที่ 11 เรื่อง “นาฏยศิลป์ไทย” ขึ้นในปีพ.ศ. 2538 อันเป็นการบันทึกเรื่องราวสำคัญเกี่ยวกับการฝึกฝนนาฏกรรม ที่วังสวนกุหลาบและเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างละครในวังสู่ละครในสถาบันการศึกษา และในวาระที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยครบรอบ 100 ปี ก็ได้มียุทธศาสตร์ “นิเวศนวัตกรรมแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” (Chula Innovation Hub) ซึ่งมีการพยายามบูรณาการข้ามศาสตร์ต่างๆ ในมหาวิทยาลัย รวมถึงด้านนาฏกรรม เป็นสาเหตุให้เกิดการตื่นตัวในการนำองค์ความรู้ด้านนาฏกรรมมาเชื่อมโยงพัฒนาร่วมกับศาสตร์อื่นๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในวงกว้างมากขึ้นดังจะเห็นได้จากกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอไปจนนำมาสู่โครงการ “นิเวศวัฒนธรรมทางการแสดง: สร้างสรรค์ วิจัย (และ) นวัตกรรม” ที่เริ่มขึ้นใน ปีพ.ศ. 2561 “โครงการนิเวศวัฒนธรรมด้านการแสดง” ซึ่งประกอบไปด้วยงานสร้างสรรค์วิจัย และนวัตกรรม มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการเชื่อมต่อกันระหว่าง ศิลปินและนักวิชาการด้านการแสดงในหลายระดับการทำงาน ข้ามสาขา ข้ามศาสตร์ ข้ามสื่อ และการทำงานเพื่อสร้างสุขภาวะในชุมชนบริเวณถนนสายศิลปวัฒนธรรมและอุทยานจุฬาฯ 100 ปี โดยงานวิจัยนี้ได้รับรวบรวมนักวิจัยทั้งจากภาควิชาศิลปการละคร คณะอักษรศาสตร์ ภาควิชานาฏยศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ และสาขาสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์นับว่าเป็นก้าวที่สำคัญ อีกก้าวหนึ่งของการศึกษานาฏกรรมในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการค้นพบเหล่านี้ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้นเปรียบเสมือนจุดเชื่อมต่อด้านนาฏกรรมในหลายมิติ กล่าวคือเป็นจุดเชื่อมจากการฝึกฝนแบบดั้งเดิมที่ฝึกฝนในราชสำนักตามระบบอุปถัมภ์มาสู่การศึกษาในสถาบันการศึกษา และได้มีบทบาทด้านการสืบสาน ฝึกฝนและพัฒนา นาฏกรรมในประเทศไทยมาโดยตลอดนับตั้งแต่สถาปนามหาวิทยาลัย สามารถกล่าวได้ว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็น “เสาหลักของแผ่นดินทางด้านนาฏกรรม” ได้อย่างเต็มภาคภูมิตามวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยที่ผ่านมา

บรรณานุกรม

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, ความคิด 8 ทศวรรษ สถาปัตยกรรมจุฬาฯ (กรุงเทพฯ: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, 2556) : หน้า 23. อ้างถึงใน หนังสือชุดจุฬาฯ100 ปี เล่มที่ 3: 24)
- จุฬาฯ แสดงนิทรรศการในงาน Digital Thailand Big bang 2018 (2561). สืบค้นเมื่อ 30 เมษายน 2561. จากเว็บไซต์; <https://www.chula.ac.th/news/13133/>
- วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ (2560). สืบค้นเมื่อ 30 เมษายน 2561. จากเว็บไซต์ : <https://www.chula.ac.th/about/vision/vision-and/vision-and-strategy/>
- George J. Posner. (1992). Analyzing the Curriculum. New York: McGraw-Hill
- Performing Arts. (2017). Oxford Dictionaries. Retrieved from <https://en.oxforddictionaries.com>
- QS World University Rankings (2016-2017). (2016). Retrieved from: <https://www.topuniversities.com/university-rankings/world-university-rankings/2016>
- UK Quality Code for Higher Education. (2018). Retrieved from: <https://www.qaa.ac.uk/quality-code>